

KẾT QUẢ CHỌN CÂY TRỘI THẢO QUẢ TẠI YÊN BÁI VÀ LÀO CAI

Phùng Nhuệ Giang, Nguyễn Thị Hiền, Phan Văn Thắng, Nguyễn Đức Long

Trung tâm Nghiên cứu Lâm sản ngoài gỗ

TÓM TẮT

Thảo quả (*Amomum aromaticum* Roxb.) là một trong những loài cây lâm sản ngoài gỗ chính thuộc nhóm dược liệu/gia vị có giá trị kinh tế cao, được gây trồng phổ biến dưới tán rừng ở các tỉnh miền núi phía Bắc Việt Nam. Sản phẩm chính của cây Thảo quả là quả. Hiện nay, tổng diện tích gây trồng ước tính khoảng 33.488 ha với sản lượng quả ước đạt khoảng 5.000 tấn, giá trị sản xuất ước đạt 25 - 30 triệu USD, mang lại nguồn thu nhập chính cho hàng nghìn hộ gia đình sống ở miền núi phía Bắc. Tuy nhiên, năng suất, sản lượng và chất lượng Thảo quả đang có chiều hướng suy giảm mạnh. Nguyên nhân chính là do thiếu các nguồn giống chất lượng tốt, phù hợp và ổn định để cung cấp cho nhu cầu sản xuất. Vì vậy, việc chọn giống Thảo quả có năng suất cao và chất lượng tốt là hết sức cần thiết. Lào Cai và Yên Bái là 2 tỉnh tạo nên vùng trồng Thảo quả lớn nhất cả nước. Từ các lô rừng trồng Thảo quả ở Sa Pa, Văn Bàn (Lào Cai) đã chọn được 48 cây trội có năng suất quả đạt từ 5,4 - 15,3 kg quả/cây, độ vượt về năng suất quả đạt từ 201,5 - 708,1%, hàm lượng tinh dầu trong hạt khô của các cây trội đạt từ 1,6 - 3,2%, vượt quy định của Dược điển Việt Nam V năm 2017 từ 12,9% đến 127,9%. Từ các lô rừng trồng Thảo quả ở Mù Cang Chải (Yên Bái) đã chọn được 6 cây trội có năng suất quả đạt từ 5,1 - 9,8 kg quả/cây, độ vượt về năng suất quả đạt từ 246,7 - 543,7%, hàm lượng tinh dầu trong hạt khô của các cây trội đạt từ 2,6 - 3,6%, vượt quy định của Dược điển Việt Nam V năm 2017 từ 82,1% đến 153,6%. Các cây trội này đã được lấy làm vật liệu nhân giống cho nghiên cứu chọn tạo và phát triển giống phục vụ sản xuất trong giai đoạn trước mắt và tương lai.

Từ khóa: Cây trội, Thảo quả, Lào Cai, Yên Bái.

RESULTS OF SELECTING PLUS PLANTS OF CARDAMOM IN YEN BAI AND LAO CAI PROVINCES

Phung Nhue Giang, Nguyen Thi Hien, Phan Van Thang, Nguyen Duc Long

Non - Timber Forest Products Research Centre

SUMMARY

Cardamom (*Amomum aromaticum* Roxb.) is one of mainly non-timber forest products plant species belonging to the medicinal/spice plant group with high economic value, widely planted under the forest canopy in the northern mountainous provinces of Vietnam. The main product of Cardamom is fruit. Now, the total planted area is about 33,488 hectares with an estimated fruit volume total of 5,000 tons and production value of 25-30 million USD, contributing the main source of income for thousands of households living in the Northern mountainous provinces of Vietnam. However, the productivity, volume and quality of Cardamom are on a strong downward trend. The main reason is the lack of, suitable and stable, good quality seedling sources to supply production needs. Therefore, plus tree selection of Cardamom is necessary to focus on high fruit yield and good quality. Lao Cai and Yen Bai provinces have the largest Cardamom growing area in Vietnam. In Cardamom plantations in Sa Pa, Van Ban district (Lao Cai province), 48 plus plants with fruit yield ranged from 5.4 - 15.3 kg of fruit/plant and higher from 201.5% - 708.1% than an average value of the population, essential oil content of dried seeds reached up 1.6 - 3.2%, as well as exceeded from 12.9% to 127.9% in comparison of the average of population and exceeding the regulations of Vietnamese Pharmacopoeia V in 2017. In Cardamom plantations in Mu Cang Chai district (Yen Bai province), 6 plus plants with fruit yield ranged from 5.1 - 9.8 kg of fruit/plant and higher from 246.7% - 543.7% than an average value of the population, essential oil content of dried seeds reached up 2.6 - 3.6%, as well as exceeded from 82.1% to 153.6% in comparison of the average of population and exceeding the regulations of Vietnamese Pharmacopoeia V in 2017. These plus plants have been obtained propagation materials for research in cultivar improvement as well as seedling production from now.

Keywords: *Amomum aromaticum* Roxb., Cardamom, plus plant selection, Lao Cai and Yen Bai provinces.